

OBEC ZEMNÉ

Hlavná 268

941 22 Zemné

HLAVNÝ KONTROLÓR OBCE ZEMNÉ

Materiál na zasadnutie

Obecného zastupiteľstva v ZEMNOM

Konané dňa: 19.11.2021

K bodu programu:

**Správa z kontroly – Kontrola vymáhania daňových a nedaňových pohľadávok
obcou Zemné v roku 2020**

Materiál obsahuje:

1. Návrh na uznesenie
2. Dôvodovú správu
3. Záznam z kontroly

Predkladá a spracoval: Ing. Tomáš Hegedúš, hlavný kontrolór obce Zemné

1. NÁVRH NA UZNESENIE

Návrh na uznesenie zasadnutia Obecného zastupiteľstva v Zemnom, konaného dňa 19.11.2021 k bodu: „ Správa z kontroly – Kontrola vymáhania daňových a nedaňových pohľadávok obcou Zemné v roku 2020

Obecné zastupiteľstvo v Zemnom

- berie na vedomie správu hlavného kontrolóra

2. DÔVODOVÁ SPRÁVA

Kontrola vykonaná na základe plánu kontrolnej činnosti hlavného kontrolóra za obdobie prvého polroka 2021. Účelom kontroly bolo preverenie agendy daňových a nedaňových pohľadávok obce Zemné a vymáhania nedoplatkov v roku 2020.

3. SPRÁVA O VÝSLEDKU KONTROLY

Kontrolované obdobie: rok 2020

Miesto vykonania kontroly: Obecný úrad Zemné

Čas výkonu kontroly: 01.mája 2021 – 30. júla 2021

Dátum oboznámenia so správou: 15.11.2021

Dátum prerokovania správy: 19.11.2021

Dátum predloženia námietok:

Dátum predloženia prijatých opatrení:

Dátum predloženia správy o splnení prijatých opatrení:

Účel kontroly: Zistenie objektívneho stavu kontrolovaných skutočností a ich súlad so všeobecne záväznými právnymi predpismi obce Zemné a s platnou legislatívou najmä so zákonmi číslo:

369/1990 Z. z. o obecnom zriadení

431/2002 Z. z. o účtovníctve

583/2004 Z.z o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy

582/2004 Z.z o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady

563/2009 Z.z. o správe daní

VZN č. 3/2015 o miestnych daniach na území obce Zemné

VZN č. 4/2015 o dani z nehnuteľnosti na území obce Zemné

VZN č. 7/2015 o miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady na území obce Zemné

Cieľ kontroly: Preveriť proces vymáhania pohľadávok obce Zemné

Druh kontroly: následná finančná kontrola

3.1. Východiská kontroly

Miestne dane a poplatky za komunálne odpady a drobné stavebné odpady sú upravené zákonom č. 582/2004 o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady. Miestne dane ako aj poplatky ukladajú obce všeobecne záväzným nariadením, v ktorom sa upravujú jednotlivé sadzby, prípadne ich zníženia alebo oslobodenia od daní a poplatkov.

Pri kontrole vymáhania daňových a nedaňových pohľadávok obce Zemné som vychádzal z „Inventarizačného zápisu Ústrednej inventarizačnej komisie o výsledku riadnej inventarizácie majetku a záväzkov, rozdielu majetku a záväzkov a vlastného imania k 31.12.2020. Počas kontroly som sa zameriaval v prvom rade na samotný postup vymáhania pohľadávok, ktorých rozpis je možné vidieť na priloženej tabuľke.

Účet	Druh pohľadávok	k 31.12.2020	k 31.12.2020	Rozdiel
		Účtový stav	Skutočný stav	Manko/prebytok
318 001	Stočné	1 511,20	1 511,20	0,00
318 002	Vyúčt. nebyt. priestorov	457,67	457,67	0,00
318 007	Z nájomných bytov	949,00	949,00	0,00
318 008	Z nebyt. priest. nájomné	400,00	400,00	0,00
318 010	Pohl'. z popl. TKO dom.	17 050,03	17 050,03	0,00
318 020	Hrobové miesta	70,00	70,00	0,00
318 200	Pohl'.za smetné nádoby	1 296,87	1 296,87	0,00
319 001	Pohl'.daň.z nehnuteľnosti	6 355,73	6 355,73	0,00
	Celkom	28 090,50	28 090,50	0,00

Ako je možné vidieť v priloženej tabuľke, najväčšie položky tu predstavujú pohľadávky z poplatkov tuhého komunálneho odpadu (TKO) a pohľadávky dane z nehnuteľností. Tento problém môžeme na jednej strane považovať za trvalý a opakujúci sa, ale na druhej strane sa netýka len našej samosprávy, ale s podobnými problémami zápasi mnoho ďalších obcí a v mnohých prípadoch neexistuje cenovo efektívne riešenie tohto problému.

Graf č.1 Krátkodobé pohľadávky obce Zemné za jednotlivé roky

Na februárovom zasadnutí obecného zastupiteľstva, pri prezentovaní Inventarizačného zápisu ústrednej inventarizačnej komisie za rok 2020 bol súčasťou tejto prezentácie aj menný zoznam jednotlivých dlžníkov. Na základe tohto zoznamu a z časového hľadiska by sme dlžníkov mohli rozdeliť do dvoch kategórií a to na krátkodobých a dlhodobých dlžníkov.

Kým v prvom prípade sa často jedná len o opomenutie zaplatenia alebo krátkodobú platobnú neschopnosť a je možné tento problém riešiť či už dohovorom alebo písomnou výzvou, v druhom prípade sa jedná o neplatičov, ktorí popri obci dlžia vo väčšine prípadov aj iným inštitúciám a vzniká tu zo strany dlžníka problém ignorancie akejkoľvek komunikácie, výziev, ktoré sú im zo strany obce zasielané.

Medzi druhý problém, ktorý je potrebné sledovať pri vymáhaní pohľadávok je samotný proces vymáhania. Ak by sme sa na proces pozerali z čisto legislatívneho hľadiska, potom by bolo možné v teoretickej rovine vymôcť každú pohľadávku. Bohužiaľ prax je v tomto smere trochu zložitejšia a tak ako my, aj iné samosprávy zápasia s rovnakými problémami, ktoré vyplývajú jednak z nedostatočnej legislatívy a neposlednom rade aj z časovej a finančnej náročnosti, ktorá je spätá s činnosťou ostatných inštitúcií, ktoré by mali byť nápomocné pri riešení pohľadávok.

3.2. Proces vymáhania pohľadávok v podmienkach obce Zemné

Proces spracovania a likvidácie daňových a nedaňových pohľadávok obec Zemné nemá podrobne upravený internou smernicou, čo v našich podmienkach nie je ani priamo nutné. Z tohto dôvodu obec postupuje len na základe zaužívaných postupov.

Pri samotnom procese vymáhania pohľadávok som z mojej strany nezaznamenal žiadne nedostatky, sú tu dodržané všetky zákonné požiadavky, ktoré vyplývajú zo zákona 563/2009 Z.z. o správe daní a zákona 582/2004 Z.z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady. Základným predpokladom pri vymáhaní daňových alebo nedaňových pohľadávok je existencia doručení, teda záznamov o tom, že osoba prebrala zásielku s výmerom daňových alebo nedaňových poplatkov.

Pri samotnom doručovaní výmerov má obec viacero možností. Výmery je možné doručovať jednak klasicky poštou, doporučene do vlastných rúk alebo na základe §30 Zákona č. 563/2009 Z.z o správe daní, môže správca dane doručovať zásielky aj prostredníctvom zamestnancov správcu dane, avšak pri nedoručení je potrebné doručiť iným spôsobom tak, aby preukázateľne plynuli lehoty umožňujúce vymáhanie pohľadávok obce. V súčasnosti sa využíva doručovanie prostredníctvom Slovenskej pošty, avšak z minulosti má obec skúsenosti aj s doručovaním prostredníctvom pracovníkov obce.

Pri samotných doručenkách obec postupuje v súlade so zákonom č 431/2002 Z.z o účtovníctve, §36 ods. 1, ktorý ukladá, že účtovné záznamy, ktoré sa týkajú správneho konania, trestného konania, konania pred súdom alebo iného konania, ktoré sa neskončilo, uchováva účtovná jednotka do konca účtovného obdobia nasledujúceho po účtovnom období v ktorom sa skončila lehota na ich preskúmanie.

Ako vieme štandardným a želaným výsledkom po vyrubení daní alebo iných poplatkov by malo byť ich včasné zaplatenie zo strany občanov, ktoré sa následne zaúčtuje a tým je možné považovať danú pohľadávku za splatenú. V prípadoch, keď to tak nie je, obec pristupuje k zasielaniu upomienok. Čo sa jednotlivých počtov upomienok týka, tak v roku 2020 bolo poslaných 176 upomienok v prípade daňových pohľadávok a 216 upomienok v prípade nedaňových pohľadávok.

Efektivita týchto upomienok je značne limitovaná, nakoľko vo veľkej väčšine prípadov prinášajú želaný výsledok len pri tých osobách, pri ktorých existuje vôľa zaplatiť

predmetné daňové alebo nedaňové pohľadávky, teda z ich strany došlo len k opomenutiu zaplataenia alebo sa prípadne dostali do finančných ťažkostí ale skôr či neskôr svoje záväzky uhradia. Problémom však naďalej zostávajú dlhoroční neplatiči, ktorí nemajú ochotu zaplatiť a akúkoľvek komunikáciu, výzvu buď ignorujú alebo ju odročia príslubom, že v krátkom čase príde z ich strany k uhradeniu ich záväzku.

V mnohých prípadoch sa popri upomienkach sa nedoplatky riešia aj dohovorom zo strany pracovníčok obecného úradu, avšak aj takéto riešenie je limitované ale určité výsledky prináša.

Ako posledná možnosť riešenia nedoplatkov pripadajú do úvahy exekúcie. Problematika exekúcií v podmienkach samospráv patrí medzi diskutované témy, avšak z praktického hľadiska sa viac-menej všetci zhodujú na tom, že celý systém je nastavený do značnej miery nešťastne a exekúcie nedokážu priniesť požadovaný efekt pri vymáhaní nedoplatkov. Z tohto dôvodu sa exekúcie uplatňujú len pri dlhoročných neplatičoch, kde sa jedná o vyššiu sumu nedoplatkov.

Pri samotných exekúciách treba brať ohľad jednak na časové hľadisko ako aj na finančnú resp. nákladovú stránku exekúcií. Časové hľadisko sa pri exekučných konaniach nedá presne definovať ale v našich podmienkach vymáhanie pohľadávok prostredníctvom exekučného konania je skôr otázkou rokov ako mesiacov. Čo sa týka samotných nákladov, tie predstavujú na základe zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v znení neskorších predpisov pri exekučných konaniach pevnú sumu 16,50 EUR bez ohľadu na výšku vymáhanej pohľadávky, čo v praxi znamená, že v prípade, že by sa jednalo o menší počet nedoplatkov vo vyššej sume, bolo celkom výhodné, avšak v našich podmienkach sa jedná skôr o väčšie množstvo menších nedoplatkov, kde vyššie uvedená suma poplatku za exekučné konanie môže tvoriť väčšie percento sumy nedoplatku, čo v konečnom dôsledku často znamená, že obci sa nielenže nepodarí vymôcť nedoplatok ale ešte s tým budú spojené ďalšie dodatočné náklady.

Záver

Počas kontroly vymáhania daňových a nedaňových pohľadávok obcou Zemné neboli z mojej strany zistené nedostatky, resp. nebola zaznamenaná nečinnosť zo strany kompetentných pracovníkov. Ako vieme táto problematika sa preberá viackrát ročne na zasadnutiach obecného zastupiteľstva, využívajú sa rôzne spôsoby ako neplatičov presvedčiť k zaplateniu svojich záväzkov. Na jednej strane formou osobných dohovorov, takzvanej „čiernej listiny“ vyvesenej na úradnej tabuli, a na druhej strane postupom ktorý ukladá legislatíva počnúc od doručovania upomienok dva krát ročne až po prípadné exekučné konania.

Ako som sa však snažil vysvetliť v tejto kontrolnej správe, možnosti samospráv na vymáhanie týchto pohľadávok sú značne limitované a v mnohých prípadoch je akákoľvek snaha o vymáhanie vopred odsúdená na neúspech. Na celý proces vymáhania pohľadávok, či už sú to daňové alebo nedaňové vplýva množstvo faktorov počnúc od uvedomelosti dlžníka, že existujú aj povinnosti, nie len práva, cez faktory ako je ochota zaplatiť, vymáhateľnosť pohľadávky, dĺžka a úspešnosť exekučného konania až po finančné možnosti resp. platobnú schopnosť dlžníka.

Pri kontrolnej činnosti vymáhania daňových a nedaňových pohľadávok obcou Zemné neboli z mojej strany zistené žiadne nedostatky.

V Zemnom 25.07.2021

Ing. Tomáš Hegedúš
Hlavný kontrolór obce Zemné